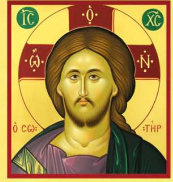

ΕΙΚΟΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

Εικόνες και Θαύματα

Εισήγησις στήν Ἐκθεσι Εικόνων
(Δημοτικό Ὀδείο Φυλῆς, Ἄνω Λιόσια Ἀττικῆς
Σάββατο, 16/29.12.2012)

† Ἐπισκόπου Γαρδικίου Κλήμεντος

1. Οἱ ἱερεῖς Εἰκόνες εἶναι «ζωντανές»

Κατὰ τὸ ἔνδοξο Μαρτύριο τοῦ Ἁγίου Νεομάρτυρος Ἀναστασίου στήν Παραμυθιά τῆς Ἠπείρου († 18.11.1750), ὁ υἱὸς τοῦ Ἡγεμόνος τῆς περιοχῆς Ἀχμέτ πασᾶ, τοῦ θανατώσαντος τὸν Ἅγιο, ὀνόματι Μουσᾶς (Μωϋσῆς), ἐντυπωσιάσθηκε πάρα πολὺ ἀπὸ τὴν σταθερότητα τοῦ Μάρτυρος καὶ τὴν ἀταλάντευτη ὁμολογία του· γι' αὐτὸ καὶ ἔσπευσε νὰ γνωρισθῆ καὶ νὰ συνομιλήσῃ μαζί του, ἐνῶ ὁ Ἅγιος ἦταν στήν φυλακῆ, νὰ κατηχηθῆ στήν Χριστιανικὴ πίστι καὶ νὰ λάβῃ τὴν πρόρρησι, ὅταν ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμία νὰ γίνῃ Χριστιανός, ὅτι ὁ Θεὸς θὰ ἐξεπλήρωνε ἐν καιρῷ τὴν ἀγία ἐπιθυμία του.

Πράγματι, μετὰ τὴν πάροδο ὀλίγου διαστήματος, ὅταν ὁ Μουσᾶς ἐστάλῃ ἀπὸ τὸν πατέρα του στὸν γάμο τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς του καὶ αὐτὸς πῆγε ἀπρόθυμα, συνέβη κάτι τὸ θαυμαστό. Τὴν νύκτα, τὸν ξύπνησε ἅγιος Ἄγγελος, τὸν ἔβγαλε ἔξω ἀπὸ τὴν τουρκικὴ οἰκία καὶ τὸν ὠδήγησε σὲ κάποιον Ἀσκητῆ, μὲ τὴν προτροπὴ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ γιὰ νὰ τύχῃ τοῦ ποθουμένου. Ὁ Μουσᾶς ἀκολούθησε τὸν μυστηριώδη Μοναχό, ὁ ὁποῖος φαινόταν νὰ γνωρίζῃ τὴν ὑπόθεσί του, χωρὶς νὰ ἔχουν συνομιλήσῃ, καὶ βιάδισαν σὲ τόπους ἐρήμους καὶ ἀβάτους, γιὰ νὰ ἀποφύγουν

τοὺς Τούρκους. Ὅμως, ὁ Μουσαῖς ταλαιπωρήθηκε· σχίσθηκαν τὰ ροῦχα του, ὅπως καὶ τὰ πόδια του, καταπονήθηκε ἀπὸ τὴν κακουχία καὶ ἄρχισε νὰ πολεμῆται ἰσχυρὰ ἀπὸ λογισμοὺς συγχύσεως καὶ ἀπογνώσεως, ὅτι δῆθεν κακῶς ἐγκατέλειψε τοὺς γονεῖς του, βαδίζοντας μὲ κάποιον ἄγνωστο πρὸς τὸ ἄγνωστο!

Στὴν κατάστασι ἐκείνη τῆς ἀδημονίας διατελῶν, συνέβη νὰ διέρχωνται ἀπὸ ἓνα Ἐξωκκλήσι τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους, πλησίον κάποιου χωριοῦ. Ὁ ἄγνωστος Γέροντας, ὁ ὁποῖος δὲν ἔλεγε τίποτε, ἀλλὰ φαινόταν νὰ γνωρίζῃ τὸν πειρασμὸ ποῦ περνοῦσε ὁ νέος, τὸν προέτρεψε νὰ εἰσέλθῃ στὸ Ναῦδριο γιὰ νὰ προσκυνήσῃ τὶς ἅγιες Εἰκόνες καὶ νὰ προσευχηθῇ. Ὁ Μουσαῖς πράγματι εἰσῆλθε στὸ Ναῦδριο, προσεκύνησε τὶς ἱερὲς Εἰκόνες καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλῇ τὸν Θεὸ καὶ τὴν Παναγία μας γιὰ βοήθεια στὸν πειρασμὸ καὶ τὴν θλίψι του. Τότε, ἄκουσε ἔκπληκτος μία γλυκύτατη φωνὴ ἀπὸ τὴν Εἰκόνα τῆς Θεομήτορος, ποῦ τοῦ ἔλεγε:

- Μὴ λυπῆσαι, τέκνον, γιὰ τὰ μάταια ἀγαθὰ τῶν ἀσεβῶν ποῦ ἀπαρνήθηκες καὶ γιὰ τὶς θλίψεις ποῦ ὑπομένεις, διότι ὁ Υἱός μου καὶ Θεὸς ἔπαθε πολλὰ γιὰ σᾶς τοὺς ἀνθρώπους. Μάλιστα, πρέπει νὰ χαίρης καὶ νὰ εὐφραίνεσαι, γιὰτὶ ἐξῆλθες ἀπὸ τὸ σκότος καὶ ἦλθες στὸ φῶς μὲ τὶς μεσιτεῖες τοῦ Μάρτυρος Ἀναστασίου καί, ἂν ὑπομείνης ἕως τέλους, μέλλεις νὰ ἀπολαύσης

πολλὰ ἀγαθὰ στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν!...

Ἐπειτα, καθὼς ὁ Μουσαῖς προσκυνοῦσε τὴν Εἰκόνα τοῦ Δεσπότου Χριστοῦ συγκλονισμένος, ἄκουσε καὶ ἀπὸ Ἐκεῖνον νὰ τοῦ λέγῃ τὰ ὅμοια καὶ νὰ τὸν ἐνθαρρύνῃ νὰ συνεχίσῃ μὲ προθυμία τὸν δρόμο τῆς εὐσεβείας, ἀκολουθώντας τὸν Ἀσκητῆ.

Ἀκούγοντας ὁ Μουσαῖς τὶς οὐράνιες ἐκεῖνες φωνὲς μέσῳ τῶν ἱερῶν Εἰκόνων, πλημμύρισε μὲ τόση χαρὰ καὶ εὐφροσύνη, ὥστε νὰ λησμονήσῃ ὅλους τοὺς πειρασμοὺς καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην ἀπὸ τὸν Πανάγαθο Κύριο καὶ τὴν Παναγία Μητέρα Του γιὰ τὴν πρόσκαιρη μικροψυχία του. Ἐξερχόμενος δὲ ἀπὸ τὸν Ναό, ἐρώτησε γεμάτος ἀπορία καὶ θαυμασμὸ τὸν Ἀσκητῆ ποῦ τὸν περίμενε ἔξω:

- Πές μου, Γέροντα, αὐτὲς οἱ Εἰκόνες ἔτσι μιλοῦν πάντα ἢ μόνο τώρα μίλησαν γιὰ μένα;

- *“Οχι, τέκνο μου, τοῦ ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, δὲν μιλοῦν πάντοτε, ἀλλὰ μόνο ὅταν εἶναι ἀνάγκη, ὅπως ἔγινε καὶ τώρα γιὰ χάρι σου, ὥστε νὰ λυθῆ ἐκεῖνη ἡ πικρὴ λύπη, ποὺ σὲ εἶχε κυριεύσει¹.*

Ὁ νέος δόξασε τὸν ἀληθινὸ Θεὸ καὶ ἀκολούθησε μὲ προθυμία τὴν πορεία του. Μετὰ κάποιο διάστημα βαπτίσθηκε Χριστιανὸς στὸν Ὁρθόδοξο Ναὸ τῆς Βενετίας, ἐν συνεχείᾳ ἐκάρη Μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Δανιὴλ σὲ Μονὴ στὴν Κέρκυρα, διέμεινε γιὰ λίγο στὴν Κωνσταντινούπολι ποθῶν τὸ Μαρτύριο, καὶ τελικὰ ἐπέστρεψε πάλι στὴν Κέρκυρα, ὅπου μὲ ὑπόδειξι τῆς Κυρίας Θεοτόκου βρῆκε παλαιὰ θαυματουργῆ Εἰκόνα Αὐτῆς σὲ μία μυρτιά, τὴν Ὁποῖαν καὶ ὠνόμασε Μυρτιδιώτισσα· στὸν τόπο ἐκεῖνο ἔκτισε Ναὸ καὶ ἐσύστησε Μονή, ἐκεῖ ἡσύχασε, χειροτονηθεὶς μάλιστα καὶ Ἱερομόναχος, ἐκοιμήθη δὲ ἐν Κυρίῳ στὴν Κέρκυρα².

Στὸν Βίο ἐνδὸς ἄλλου Νεομάρτυρος, τοῦ Ὁσιομάρτυρος Ἰγνατίου († 8.10.1814), διαβάζουμε μεταξὺ ἄλλων, ὅτι ὅταν προετοιμάζετο γιὰ τὸ Μαρτύριο στὴν Ἰβηρικὴ Σκήτη τοῦ Τιμίου Προδρόμου στὸ Ἅγιον Ὄρος, ἐνίωσε κάποτε σφοδρὸ σαρκικὸ πόλεμο φιληδονίας. Μετὰ δὲ τὴν εὐχὴ καὶ στήριξι τοῦ Γέροντός του, μετέβη στὸν Ναὸ καὶ ὅπως λέγει ὁ Συναξαριστής, *«ἔλαβεν εἰς χεῖρας του τὴν Εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, κατασπαζόμενος δὲ Αὐτὴν παρεκάλει μετὰ δακρῶν νὰ τὸν βοηθήσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοιοῦτον πόλεμον καὶ τὴν ἐπιβουλήν τοῦ διαβόλου. Ἦλθε δὲ εἰς αὐτὸν τότε διὰ τῆς Χάριτος τῆς Θεομήτορος εὐωδία τις ἄρρητος καὶ ἀπερίγραπτος, τὴν ὁποῖαν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ πόθεν ἤρχετο, ἔκτοτε δὲ ἔλειψεν ἀπ’ αὐτοῦ ὁ θανατηφόρος τῆς ψυχῆς πόλεμος»³.*

Ὅταν δὲ λίγο ἀργότερα ὁ Ἅγιος μετέβη πλέον γιὰ νὰ μαρτυρήσῃ στὴν Κωνσταντινούπολι, προσευχήθηκε μία νύκτα στὴν οἰκία κάποιου εὐλαβοῦς ἐνώπιον μιᾶς θαυματουργοῦ Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, ἡ ὁποῖα ἐφυλάσσετο ἐκεῖ. Καὶ ἐνῶ ὁ Μάρτυς ἐπροσηύχετο μετὰ δακρῶν νὰ δευκολυνθῆ ἡ ὁδὸς τοῦ Μαρτυρίου του, *«περὶ τὸ μεσονύκτιον ἔγινε κρότος καὶ ἐξαίφνης στέφα-*

νος λαμπρός, ἐξερχόμενος ἀπὸ τῆς σεβασμίας ἐκείνης Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, περιεκύκλωσε τὸν Ἰγνάτιον. Καὶ τοῦτο ἐγένετο τρίς, καθὼς διηγήθησαν ὅσοι παρετήρουν αὐτὸν κρυφίως»^{4!}...

2. Προσωπικὴ Κατάθεσις

Πέραν αὐτῶν τῶν ἐντελῶς ἐνδεικτικῶν περιστατικῶν ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ ἀποδεικνύουν τὴν θαυματουργικότητα τῶν ἱερῶν Εἰκόνων καὶ ποὺ ἀποδεχόμεστε μὲ πίστι, ὁ κάθε ἕνας ἀπὸ ἐμᾶς, τὸ κάθε τίμιο Μέλος τοῦ ἐνδόξου Σώματος τοῦ Χριστοῦ, πιστεύω ὅτι ἔχει νὰ μαρτυρήσῃ καὶ νὰ βεβαιώσῃ ἀπὸ τὴν προσωπικὴ του πείρα τὴν μεγάλη αὐτῆ ἀλήθεια, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἱερῆς Εἰκόνες εἶναι θαυματουργές.

Σὰν προσωπικὴ μου κατάθεσι, ἀναφέρω ἐνδεικτικὰ τὰ ἐξῆς:

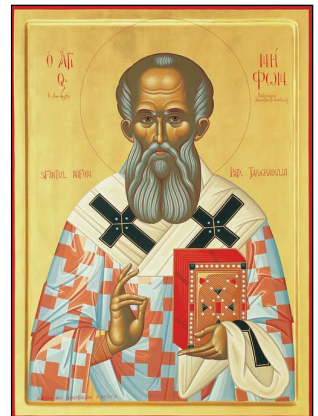
- Δύο τουλάχιστον ἀρχαῖες Θεομητορικὲς Εἰκόνες σὲ Προσκυνήματα-Ναοὺς μας εὐωδιάζουν αἰσθητὰ καὶ ἀποπνέουν ἐξάισιο θεῖο ἄρωμα, ὡς δεῖγμα παλαιᾶς μυροβλυσίας τους, καὶ κατὰ καιροὺς ἐκδηλώνουν θαυματουργίες.

- Γνωστὸς Ἱερέας μας, ὁ ὁποῖος ἐφημερεῖ σὲ Ναὸ μας ἀφιερωμένο σὲ θαυματουργὴ Ἁγία, ἔχει ἐπανειλημμένα ἰδῆ τὴν θαυματουργὴ Εἰκόνα Αὐτῆς στὸν Ναὸ νὰ παραλλάσῃ τὴν μορφή της εἴτε πρὸς τὸ χαρίεν, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ εὐαρέσκεια, εἴτε πρὸς τὸ αὐστηρὸν καὶ ὀξύ, γιὰ νὰ ἐκφράσῃ ἀπαρέσκεια σὲ λάθη του.

- Γνωστὴ μας Ἠγουμένη σὲ Γυναικεῖο Μοναστήρι μας, βεβαιώνει ὅτι ἡ Εἰκόνα τῆς Ἁγίας τῆς Μονῆς Αὐτῆς, τὴν ὁποῖαν εἶχε ἀπὸ παλαιὰ στὸ κελλί της, «ἔτριζε» καὶ «κτυποῦσε», ὅταν ἤθελε νὰ τῆς προξενήσῃ αἰσθήματα μετανοίας, σὲ περιπτώσεις μὴ καλῆς ψυχικῆς καταστάσεώς της.

- Εἴμεθα αὐτόπτες μάρτυρες μυροβλυσίας Εἰκόνας Ἁγίου, κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Ἑορτῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ στὸ ἐξωτερικό, μετὰ τὴν Θεία Λειτουργία· ἡ ἱερὰ Εἰκόνα εἶχε ἀγιογραφηθῆ στὴν Ἱερὰ Μονὴ μας καὶ τὸ εὐώδες μύρο ἐνεφανίσθη στὴν δεξιὰ εὐλογούσα χεῖρα τοῦ Ἁγίου.

- Αἰσθανθήκαμε ἀπερίγραπτη χάρι καὶ αἰσθητὴ εὐωδία προσευχόμενοι κατὰ καιροὺς ἐνώπιον γνωστῶν θαυματουργῶν Εἰκόνων, ὅπως τῆς Παναγίας τοῦ Προυσοῦ,

τῆς Μεγαλοσπηλιώτισσας, τῆς Τήνου κ.ἄ., ὡς καὶ ἐνώπιον τῆς θαυματουργοῦ Εἰκόνας τῆς Ἁγίας Εἰρήνης Χρυσοβαλάντου στὴν Μονὴ τῆς στὴν Λυκόβρυσι καὶ σὲ Ἑσυχαστήριό Της στὸν Βατῶντα Εὐβοίας.

- Γνωστοί μας πιστοί, μᾶς διηγήθηκαν θαυμαστὲς ἐπεμβάσεις καὶ ἐπισκιάσεις μέσῳ ἱερῶν Εἰκόνων στὴν Μονὴ μας τῶν Ἁγίων Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης Φυλῆς Ἀττικῆς.

- Μία μικρὴ χάρτινη Εἰκονίτσα τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, τὴν ὁποῖαν ἔχω στὸ κελλί μου στὸ Μοναστήρι, ἔπεσε κάποτε χωρὶς νὰ τὸ

καταλάβω πίσω ἀπὸ τὸ μικρὸ κομοδίνο καὶ ἄρχισε ἀπὸ ἐκεῖ νὰ «κτυπᾶ» ἐλαφρῶς, ἀλλὰ σταθερῶς, προκειμένου νὰ «ἀπεγκλωβισθῆ!» Ὅταν παραξενευμένος ἀναζήτησα τὴν αἰτία τοῦ ἀσυνήθιστου αὐτοῦ θορύβου, ἀνακάλυψα τὴν μικρὴ χάρτινη Εἰκόνα καὶ τὴν ἀνέσυρα μὲ εὐλάβεια, ἀμέσως δὲ ὁ χαρακτηριστικὸς «κτύπος» ἔπαυσε!...

Νομίζω ὅτι ἂν ἀποπειραθοῦμε νὰ καταγράψουμε ὅσες ἀφηγήσεις καὶ μαρτυρίες ἄλλων πληροφορηθήκαμε μὲ διαφόρους τρόπους, γιὰ θαυματουργίες ἱερῶν Εἰκόνων, θὰ χρειασθοῦμε πάρα πολὺ χρόνο καὶ πάλι δὲν θὰ ἐξαντλήσουμε τὸ θέμα...

Πῶς ὅμως ἐξηγεῖται ἡ θαυματουργία τῶν ἱερῶν Εἰκόνων; Καὶ εἶναι ὅλες οἱ Εἰκόνες θαυματουργές ἢ μόνον κάποιες ἀπὸ αὐτές;

3. Θεολογικὴ ἐρμηνεία τῆς θαυματουργίας τῶν ἱερῶν Εἰκόνων

Τὸ θαῦμα εἶναι συνυφασμένο μὲ τὴν ἴδια τὴν ὕπαρξι. Ὁλος ὁ κόσμος ἔχει τὴν ἀρχὴν του στὸ θαῦμα: «*Αὐτὸς εἶπε καὶ ἐγεννήθησαν· Αὐτὸς ἐνετείλατο, καὶ ἐκτίσθησαν*»^{5!} Ἡ πλᾶσις τοῦ ἀνθρώπου ἦταν ἓνα μεγάλο θαῦμα τῆς Ἀγάπης τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Ἡ δὲ ἀνάπλασις τοῦ πεσόντος ἀνθρώπου εἶναι θαῦμα θαυμάτων. Ὅταν ὁ Πρωτότοκος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκουμένην⁶, τότε ἀπεκαλύφθη τὸ «*ὑψιστο θαῦμα, τὸ ἀνώτατο ὑπὲρ φύσιν, ποὺ φανερώθηκε μέσα στὸ φυσικό*»⁷. Γι' αὐτὸ ὁ ἱερὸς Ὑμνογράφος ψάλλει: «*ὦ θαύματος καινοῦ, πάντων τῶν πάλαι θαυμάτων! Τίς γὰρ ἔγνω Μητέρα, ἄνευ ἀνδρὸς τετοκυῖαν, καὶ ἐν ἀγκάλαις φέρουσαν, τὸν ἅπασαν τὴν κτίσιν περιέχοντα;*»⁸. Διότι, ὁ Υἱὸς

τοῦ Θεοῦ γίνεται Υἱὸς Ἀνθρώπου, λαμβάνει σάρκα περιγραπτή ἀπὸ ἀληθινὴ περιγραπτή Μητέρα, τὴν Πανάχραντο καὶ Ἀειπάρθενο Μαρία «ἐκ Πνεύματος Ἁγίου». Ἔτσι, ὁ Ἄναρχος ἄρχεται, ὁ Λόγος σαρκούται καὶ ὁ Ἄκτιστος Κτίστης τοῦ παντὸς προσλαμβάνει τὸ κτίσμα γιὰ νὰ τὸ θεώση.

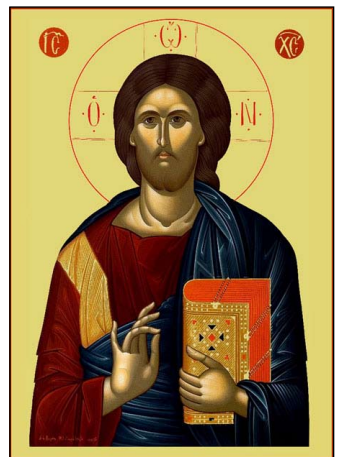
Ἡ θεία Ἐνσάρκωσι, ὡς γνωστόν, ἀποτελεῖ τὴν βάσι καὶ τὴν δικαιολόγησι τῆς Εἰκονογραφίας, ἡ ὁποία οὐσιαστικὰ **ἀπεικονίζει τὸ θαῦμα**: τὸν Κύριο καὶ Σωτῆρα μας

Ἰησοῦ Χριστὸ καὶ ὅλη τὴν θαυμαστὴ θεία Οἰκονομία Του· κατ' ἐπέκτασιν δέ, τὴν Ὑπεραγία Θεοτόκο Μητέρα Του, τοὺς Ἀγγέλους Του, τοὺς Ἁγίους Του, ὅλη τὴν ἔνδοξη στρατιά Του!

Ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποιος εἶναι ἡ «φυσικὴ εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ Πατρὸς ὡς πρὸς τὴν θεότητα, καὶ τῆς Παναγίας Μητέρας Του ὡς πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα⁹, δύναται νὰ εἰκονογραφηθῆ καὶ διὰ «**τεχνητῆς εἰκόνας**», δηλαδὴ νὰ ἀγιογραφηθῆ. Ἡ τεχνητὴ Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ εἶναι βέβαια διαφορετικὴ κατὰ τὴν φύσι καὶ οὐσία ἀπὸ τὸ πρωτότυτό της, δηλαδὴ τὸν σαρκωμένο Λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ *ταυτίζεται μὲ αὐτὸ ὡς πρὸς τὴν ὁμοίωσι* καὶ ἔχουν μεταξύ τους, πρωτότυπο καὶ τεχνητὴ Εἰκόνα, σύμφωνα μὲ τὸν Ἅγιο Θεόδωρο τὸν Στουδίτη, «**ὑποστατικὴ ὁμοίωσι**»¹⁰.

Ἡ τεχνητὴ Εἰκόνα εἶναι **κάτοπτρο**, τὸ ὁποῖο ἀντανακλᾷ τὸν χαρακτῆρα τοῦ Προσώπου τοῦ Χριστοῦ, ὅπως αὐτὸς ἐκφράσθηκε διὰ τῶν ιδιωμάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς Του. Ἔτσι, ὑφίσταται ἓνας **ἔσωτερικὸς σύνδεσμος**, **μία κοινωνία**, μεταξύ Εἰκόνας Χριστοῦ καὶ τοῦ ἰδίου τοῦ Χριστοῦ, ὥστε ἡ Εἰκόνα νὰ μὴ εἶναι ἀπλῶς μία ἀναπαράστασι τῆς μορφῆς, μία προσωπογραφία, ἓνα πορτραῖτο ἢ ἓνα καλλιτεχνικὸ δημιούργημα, χωρὶς βέβαια νὰ ἀγνοῆται καὶ ἡ καλλιτεχνικὴ ἀξία της.

Τὸ ὄνομα «Χριστὸς» ἀποδίδεται καὶ στὸ πρωτότυπο καὶ στὴν τεχνητὴ Εἰκόνα καὶ ἀποτελεῖ βασικὸ στοιχεῖο **κοινωνίας** τους, ὅπως δέχθηκε ἡ Ζ' Οἰκουμένη-

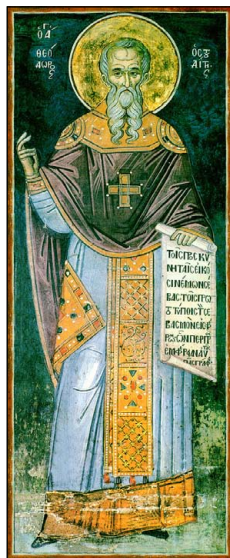
κή Σύνοδος ¹¹. Ἄρα, τὸ ὄνομα προσδιορίζει τὴν **ὑποστατικὴ ταυτότητα** τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Εἰκόνας Του, ἄν καὶ ὄντολογικῶς διαφέρουν μεταξύ τους ¹², μὲ ἀποτέλεσμα στὴν τεχνιτὴ Εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ νὰ ὑπάρχη ὑποστατικῶς ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἀποφαίνεται ἐπιγραμματικῶς, ὅτι **«παντὸς εἰκονιζομένου, οὐχ ἡ φύσις ἀλλ' ἡ ὑπόστασις εἰκονίζεται»** ¹³.

Πῶς νοεῖται ὁμως αὐτὴ ἡ **πραγματικὴ ὑποστατικὴ παρουσία** τοῦ ἀρχετύπου-πρωτοτύπου στὴν Εἰκόνα;

Νοεῖται ὡς **παρουσία τῆς θεότητος** στὴν Εἰκόνα, χωρὶς ὁμως ἡ θεότης νὰ εἰκονίζεται οὔτε νὰ εἶναι φυσικῶς ἐνωμένη μὲ τὴν Εἰκόνα ¹⁴. Ἡ θεότης ὑπάρχει στὴν Εἰκόνα **«σχετικῶς»** καὶ κατὰ χάριν καὶ νοεῖται ὡς **ἁγιαστικὴ εὐλογία**, ὥστε ἡ Εἰκόνα νὰ δέχεται **ἐπιφοίτησι θείας Χάριτος καὶ Ἐνεργείας** καὶ νὰ τὴν **μεταδίδῃ** ὡς εὐλογία ἁγιασμοῦ σὲ ὅλους ὅσοι τὴν προσεγγίζουν καὶ τιμοῦν μὲ πίστι καὶ καθαρότητα ¹⁵. Ἐπομένως, οἱ ἱερὲς Εἰκόνες ἀποτελοῦν **σκευὴ θείας Χάριτος** καὶ δύνανται νὰ μεταδίδουν Αὐτήν, δηλαδὴ νὰ **θαυματοουργοῦν/«τερατουργοῦν»**, διότι ἐνέχουν τὴν **μορφὴ** καὶ τὸ **εἶδος** τοῦ **ἀρχετύπου-πρωτοτύπου** τους καὶ **ταυτίζονται** μαζί του τόσο ὡς πρὸς τὴν **τιμὴ** καὶ **προσκύνησι**, ὅσο καὶ ὡς πρὸς τὸ **ὄνομα** ¹⁶.

Στὶς ἅγιες Εἰκόνες δηλαδὴ, ἀπιτυπώνεται καὶ ἐνυπάρχει ἡ **χαρισματικὴ παρουσία** τῶν εἰκονιζομένων προσώπων, διὰ τῆς ἄνωθεν Ἐνεργείας, καὶ μὲ τὸν τρόπο τοῦτο **μετέχουν αὐτὲς στὴν Χάρι καὶ τὴν ἀγιότητα τῶν πρωτοτύπων** τους ¹⁷. Ἡ δὲ χαρισματικὴ αὐτὴ παρουσία, ὡς προελέχθη, δὲν εἶναι φυσικὴ, ἀλλ' **«ἐνεργεία»**, ὅπως διευκρινίζει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός ¹⁸. Οἱ ἅγιες Εἰκόνες, μᾶς βεβαιώνει ὁ ἴδιος Ἅγιος, εἶναι **«Πνεύματος Ἁγίου πεπληρωμένοι»** ¹⁹ καὶ **«θείας ἐνεργείας δοχεῖα»** ²⁰.

Καὶ αὐτὸ συμβαίνει μὲ ΟΛΕΣ τὶς ἱερὲς Εἰκόνες, ἐφ' ὅσον ὅλες εἶναι φορεῖς Χάριτος καὶ θαυματοργικῆς ἐνεργείας τῶν εἰκονιζομένων πρωτοτύπων τους ²¹. Γι' αὐτὸ καὶ διαπιστώνεται ὑπευ-

θύνως, ὅτι «**κάθε κανονικὴ εἰκόνα ἐπειδὴ συνδέεται μὲ τὸ πρωτότυπὸν τῆς καὶ συνεπῶς φέρει τὴν Χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εἶναι θαυματουργικὴ [ἀκόμη] καὶ ὅταν αὕτη δὲν ἐκδηλώνεται πάντοτε μὲ ἄμεσον καὶ φανερόν τρόπον**»²².

Ὅποτε, ἡ ἀπόδοσις τιμῆς εἰς Αὐτὲς καὶ ἡ προσκύνησις τους -ἢ ὅποια κατὰ τὸν κλασσικὸ ὀρισμὸ τοῦ Μ. Βασιλείου «ἐπὶ τὸ πρωτότυπον διαβαίνει»²³ - μεταδίδει χάριν καὶ ἁγιασμόν, γι' αὐτὸ καὶ ἀπαιτεῖται προσέγγισις μὲ ἐπίγνωσι, πίστι καὶ καθαρότητα συνειδήσεως²⁴, ἡ δὲ εὐλάβεια πρὸς αὐτὲς ἀποτελεῖ «**ἄρραβῶνα σωτηρίας**»²⁵.

Πρέπει βέβαια νὰ τονισθῇ, ὅτι οἱ ἅγιες Εἰκόνες δὲν ἀπομονώνονται ἀπὸ τὰ πρωτότυπά τους, δὲν λατρεύονται σὰν θεοί, οὔτε ἐναποτίθεται εἰς Αὐτὲς ἡ ἐλπίδα τῆς σωτηρίας τοῦ πιστοῦ, ὅπως διευκρινίζει ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος²⁶.

Ἐν τούτοις, ἐφ' ὅσον οἱ ἅγιες Εἰκόνες ἔχουν τόσο μεγάλη πνευματικὴ σημασία καὶ ἀξία, ἐντὸς τῶν Ὁρθοδόξων πλαισίων, ἀποτελοῦν δηλαδὴ «**θύρες**» οὐρανοῦ πραγματικότητος, **ἀγωγὸς** Χάριτος, **φορεῖς** θείας Ζωῆς, δυνατότητες **λυτρωτικοῦ προσευχητικοῦ διαλόγου**, **ἀνακαινιστικῆς σχέσεως καὶ παροχῆς θείας Δωρεᾶς**, εἶναι αὐτονόητη ἢ τιμητικὴ θέσις, ἀλλὰ καὶ **ἡ ὑψηλὴ**

εὐθύνη τῶν Ἁγιογράφων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν· ἐπιτελοῦν χαρισματικὴ ἐκκλησιαστικὴ ὑπηρεσία καὶ διακονία καὶ κυριολεκτικὰ «**δέονται**» κατὰ τὴν ἱστορίῃ τῶν εἰκονογραφικῶν τους ἔργων, τὰ ὅποια ἐνδύονται δύναμιν ἐξ ὕψους, θείαν Χάριν καὶ θαυματουργικὴν Ἐκτιστον Ἐνέργειαν!

Ἄλλὰ καὶ πόση προσοχὴ καὶ συναίσθησις ἀπαιτεῖται στὴν ἀνάρτησι, χρῆσι, μεταχείρησι, στάσι καὶ θεώρησι τῶν ἱερῶν Εἰκόνων ἀπὸ ὅλους μας, ἂν ἐπιθυμοῦμε τὴν θεία εὐλογία τους καὶ ὄχι τὴν ἀποστροφή καὶ ἀποδοκιμασία τους!

4. Οἱ θαυματουργὲς Εἰκόνες στὴν ἱστορία καὶ τὸ παρὸν

Σημειώσαμε, ὅτι ὅλες οἱ ἱερὲς Εἰκόνες, ἐφ' ὅσον **φέρουν** καὶ **αἰσθητοποιοῦν** ὀρθοδόξως τὴν Χάριν καὶ Ἐνέργειαν τῶν πρωτοτύπων τους, εἶναι θαυματουργές. Ὅμως, δὲν ἐκδηλώνουν ὅλες

οί ἅγιες Εἰκόνες τὴν θαυματουργικότητά τους, ἐνῶ κάποιες ἀπὸ αὐτὲς χαρακτηρίζονται εἰδικῶς καὶ καθιερώνονται ὡς «θαυματουργές», διότι ἐκδηλώνουν πολλὰ καὶ συνεχῆ θαύματα, ὅπως: ἰάσεις ἀσθενειῶν, θεραπείες δαιμονισμένων κλπ, ἢ ἐπιδεικνύουν θαυμαστὰ σημεῖα, ὅπως μυροβλυσία, ροὴ δακρῦων ἢ αἵματος, εὐωδία, κίνησι, κτῦπο, αὐτόματη μεταφορὰ ἀπὸ ἓνα σημεῖο σὲ ἄλλον τόπο κλπ. Ἄλλες, χαρακτηρίζονται ὡς «Ἀχειροποίητες», διότι σχηματίσθηκαν χωρὶς ἀνθρώπινη ἐπέμβασι, ἄλλες λυτρῶνουν ἀπὸ κινδύνους, ὅπως ἐπιδρομὲς ἐχθρῶν, ἐπιδημίες ἀσθενειῶν κλπ.

Ἡ ἐπιτέλεσις θαύματος ἀποτελεῖ συνήθως ἀπάντησι τοῦ Θεοῦ στοὺς προσερχομένους στὴν Εἰκόνα μὲ πίστι. Ὁ Θεὸς εἶναι αὐτὸς ποὺ θαυματουργεῖ πάντοτε, εἴτε ἄμεσα, εἴτε ἔμμεσα διὰ κάποιου Ἁγίου²⁷.

Ἡ θαυματουργία πάντως τῶν ἁγίων Εἰκόνων, ἀποτελεῖ συγκατάβασι τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ στὴν ἀδυναμία τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀποβλέπει στὴν σταθεροποίησι τῆς Πίστεως τους, ἀλλὰ καὶ στὴν φανέρωσι τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ²⁸.

Ἐπίσης, ἡ θαυματουργία μέσῳ τῶν ἱερῶν Εἰκόνων σχετίζεται σὲ μεγάλο βαθμὸ καὶ μὲ τὴν «εὐνοια» ποὺ ἐπιδεικνύει ὁ Θεὸς ἢ γενικῶς τὸ εἰκονιζόμενο πρόσωπο (Θεοτόκος, Ἅγιος) στὴν προσφορὰ πίστεως καὶ εὐσεβείας αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ἀφιερώνει τὴν Εἰκόνα²⁹.

Ἡ εὐλογημένη ἐμπειρία θαυματουργίας τῶν ἱερῶν Εἰκόνων ἔχει καταγραφῆ ἀπὸ παλαιὰ στὴν Παράδοσι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας καὶ ἔχει γίνει δεκτὴ καὶ ἀπὸ τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Νίκαιας τοῦ 787 καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ πιστὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας.

Ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν βέβαια καὶ μεμονωμένα κρούσματα ἀγυρτείας, δηλαδὴ δημιουργίας ψευδῶν θαυματουργιῶν μέσῳ εἰκόνων γιὰ ἐκμεταλλευτικοὺς σκοποὺς, ἀλλὰ αὐτὰ ψέγονται καὶ καταδικάζονται καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ θέτουν σὲ ἀμφισβήτησι τὰ ὄντως ἀληθῆ καὶ βεβαιωμένα θαύματα τῶν ἁγίων Εἰκόνων.

Γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν ἱερὰ ἱστορία γιὰ τὰ θαύματα τῆς Ἀχειροποίητου Εἰκόνας τοῦ «Ἁγίου Μανδηλίου», περὶ τῆς θεραπείας δι' Αὐτοῦ τοῦ ἀνιάτου νοσήματος τοῦ Βασιλέως τῆς Μεσοποταμίας Ἀβγάρου καὶ τῆς ἀποκρούσεως τῆς πολιορκίας τῆς πρωτεύουσῃς τοῦ

κράτους Ἐδέσσης ἀπὸ τὸν Πέρση Ἡγεμόνα Χοσρόη τὸ 615, διὰ τῆς λιτανεύσεως Αὐτοῦ στὰ τείχη τῆς πόλεως³⁰.

Ἐπίσης, παρόμοια ἀπόκρουσι πολιορκίας ἐπετεύχθη τὸ 626 διὰ τῆς Εἰκόνας τῆς Θεομήτορος, ὅταν ἡ Κωνσταντινούπολις λυτρώθηκε ἀπὸ τοὺς Ἀβάρους³¹ καὶ καθιερώθηκε ἔκτοτε ὁ γνωστὸς καὶ ἀγαπητὸς «Ἀκάθιστος Ὑμνος» τῆς Παναγίας μας, ὁ ὁποῖος ψάλλεται καὶ ἀπαγγέλεται μέχρι τῆς σήμερον.

Ἀκόμη, ἡ Ἱερὰ Παράδοσις δέχεται τὸν Ἀπόστολο καὶ Εὐαγγελιστὴ Λουκᾶ ὡς Εἰκονογράφο ἱερῶν Εἰκόνων τοῦ Κυρίου καὶ τῆς Θεοτόκου καὶ δὲν ἔχουμε κανένα λόγο νὰ μὴ δεχώμαστε αὐτὴν ὡς σεβαστὴ καὶ ἔγκυρη³².

Ἡ Εἰκονογραφία, ὡς ἱερὰ τέχνη τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ ὡς Θεολογία Αὐτῆς διὰ χρωμάτων, εἶχε καθιερωθῆ ἔκτοτε καὶ γνώρισε ἰδιαίτερη ἀνάπτυξι ἰδίως μετὰ τὸν θρίαμβο τῶν ἱερῶν Εἰκόνων ἐπὶ τῆς φρικτῆς εἰκονομαχίας, ἔφθασε δὲ στὸ ἀπώγειό της μὲ ἔργα θαυμαστῶν Εἰκονογράφων, ἐν πολλοῖς ἀγνώστων ἢ πολὺ ὀλίγο γνωστῶν, κατὰ τοὺς ἐπομένους αἰῶνες στὴν δεύτερη χιλιετία· ἡ δὲ παρατηρούμενη ἄνθισι τῆς Ὁρθοδόξου Εἰκονογραφίας στὶς ἡμέρες μας -μετὰ μάλιστα μία περίοδο ἀλλοτρίων ἐπιδράσεων εἰς αὐτήν- τόσο σὲ θεωρητικὸ ὅσο καὶ σὲ πρακτικὸ ἐπίπεδο, δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς μία ἰδιαίτερη θεία εὐλογία καὶ εὐνοια καὶ ὀφείλεται εὐχαριστία καὶ δόξα στὸν Κύριο καὶ Θεό μας γιὰ τὴν Δωρεὰ αὐτῆ τῆς Χάριτός Του!

5. Οἱ Εἰκόνες τῆς Θεομήτορος ὡς ἀποκορύφωμα θαυματουργίας

Οἱ ἅγιες Εἰκόνες τῆς Παναγίας μας Κυρίας Θεοτόκου, ἀποτελοῦν πράγματι γιὰ ὅλους τοὺς Ὁρθοδόξους πιστοὺς, ἀλλὰ καὶ γιὰ ὅλο τὸν κόσμο, *πηγὴ Μητρικῆς εὐλογίας, ἰάσεως καὶ εὐεργεσίας*, ἐφ' ὅσον μάλιστα μετὰ τὴν Κοίμησι καὶ τὴν εἰς Οὐρανοὺς Μετάστασί Της δὲν ὑπάρχουν στὴν πονεμένη γῆ Λείψανά Της, ἔκτος τῆς Ἁγίας Ζώνης Της.

Ἡ δύναμις τῆς Θεομητροπρεποῦς Χάριτός Της ἀκτινοβολεῖ διὰ τῶν ἱερῶν Εἰκόνων Της, οἱ ὁποῖες ἐκχέουν ἀφθονοπάροχα *τὸ θεῖον καὶ πλοῦσιον Ἔλεος*.

Οἱ θαυμαστὲς ἀποκαλύψεις θαυματουργῶν Εἰκονισμάτων Της εἶναι ἄπειρες, σὲ πάρα πολλὰ μέρη, τὰ Προσκυνήματα ποὺ δημιουργήθηκαν ἐξ αἰτίας τούτων εἶναι ἀμέτρητα, οἱ δὲ θαυμαστὲς ἐπεμβάσεις καὶ ἐπενέργειές Της συγκλονιστικές!

Νὰ ἀναφέρουμε μόνον τὶς θρυλικὲς Εἰκόνες Της στὸ Ἅγιον Ὄρος, ὅπως τῆς Πορταϊτίσσης, τοῦ Ἁξιὸν Ἔστιν ἢ τῆς Γοργοεπηκόου; Νὰ ἀπαριθμήσουμε τὰ θαυματουργικά Της Εἰκονίσματα στὴν Ἑλλάδα (Προυσοῦ, Μεγάλου Σπηλαίου, Τήνου, Μαλεβῆς κλπ.), στὴν Κύπρο, στὴν Μέση Ἀνατολή, στὰ Βαλκάνια, στὴν Ρωσία, στὴν Δύσι, στὴν Διασπορά; Ἔχουν γραφῆ περὶ τούτων Τόμοι ὀλόκληροι καὶ δὲν θὰ παύσουν νὰ γράφονται, διότι ἡ Θεομητορικὴ Χάρις Της εἶναι ἀστείρευτη καὶ ἡ Ἀγάπη Της γιὰ τὸν κόσμον ἀνείπωτη, ἀπερινόητη καὶ ἀπροσμέτρητη!

Θὰ ἤθελα νὰ κλείσουμε μὲ δύο σχετικὰ σύγχρονα θαύματά Της, σχετιζόμενα ὄχι μὲ σωματικὲς θεραπείες ἀσθενειῶν, ἀλλὰ μὲ ἐπενέργειες θαυμαστὲς παρηγορίας, ὑπομονῆς καὶ ἐλπίδος.

Γνωστὸς χαρισματικὸς Ἀγιορείτης Γέροντας στὴν Ἐρημο τοῦ Ἁγίου Ὄρους, πρὸ πεντηκονταετίας περίπου, διηγήθηκε σὲ Ὑποτακτικὸ του μία ἐκ τῶν θαυμαστῶν Θεομητορικῶν ἀντιλήψεων, ὅταν προσέφυγε ἔνδακρυσ στὴν ἀγία Εἰκόνα Της στὸ Ναῦδριο τοῦ Κελλιῦ του, παρακαλῶν νὰ τὸν λυτρώσῃ ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν θλίψεων ποὺ ἀντιμετώπιζε:

«Καὶ ὅπως βρισκόμουν συγκεντρωμένος καὶ κλαίων μπροστὰ στὴν Εἰκόνα Της, αἰσθάνθηκα -ὅπως καὶ ἄλλοτε- τὴν παρουσία τῆς ἀντιλήψεώς Της. Καὶ καθὼς ὁ χῶρος στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Ἐκκλησίτσας ἐκείνης ἦταν στενός, βλέπω ἄστραφτε φῶς ἡ εἰκόνα Της καὶ μετὰ ἔλαβε διαστάσεις κανονικὲς ἡ θεία Της μορφή καὶ δὲν ἦταν πλέον εἰκόνα, ἀλλὰ ζωντανή, ὀλόσωμη, ὑπέρφωτη, ἠλιόμορφη, μὲ τὴν πάντοτε διπλῆ Της ιδιότητα: Μητροπαρθενική. Εἶδα δὲ ὁ ταπεινὸς τόσον, ὅσον ἐπέτρεπε ἡ θνητότητά μου καὶ μὲ σεβασμὸν ἔκλινα πρὸς τὴν γῆν, μὴ μπορώντας ἄλλο νὰ ἀτενίσω, γιὰ τὸ Πανάγιον Βρέφος Της -ὁ γλυκύτατος Ἰησοῦς μας- κρατούμενος στὴν ἀγκάλη Της ἄστραφτε ὑπὲρ τὸν ἥλιον, κατὰ τὸ θεοπρεπὲς μεγαλεῖο Του, ποὺ γέμισε τὴν εὐτέλειά μου μὲ τὴν ἀγάπη Του, ὥστε ἀγνοοῦσα ἐντελῶς τὸν ἑαυτὸ μου καὶ μόνον θαύμαζα.

Τότε ἄκουσα τὴν μυρίπνοη λαλιά Της καὶ

ὕπὲρ μέλι γλυκυτάτη νὰ μοῦ λέγη:

- Δὲν σοῦ εἶπα νὰ ἔχης τὴν ἐλπίδα σου σὲ μένα; Γιατί ἀποθαρρύνεσαι; Νά, πάρε τὸν Χριστόν!

Καὶ ἄπλωσε τὴν μακαρία Της ἀγκάλη πρὸς ἐμὲ καὶ τὸ Πανάγιον Βρέφος μὲ πλησίασε, ὅσο πού νὰ μπορῇ ἄνθρωπος νὰ τὸ φτάσῃ! Μὴ τολμώντας ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἐκπληξί μου καμμιὰ κίνησι, ἄπλωσε ὁ Πανάγαθος Ἰησοῦς μας τὸ χεράκι Του καὶ μὲ χάιδεψε τρεῖς φορές στὸ μέτωπο καὶ στὸ κεφάλι! Καὶ γέμισε ἡ ψυχὴ μου ἀγάπην ἀμέτρητη καὶ φῶς, πού δὲν μποροῦσα νὰ σταθῶ πλέον στὰ πόδια μου.

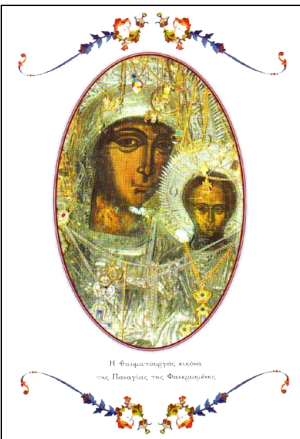
Ἔπεσα κάτω καὶ μὲ πόθο καὶ δάκρυα φιλοῦσα τὸ μέρος, ὅπου στεκόταν ἡ πάντων Ἄνασσα, γιατί ἐπανῆλθε πάλι πίσω στὴν εἰκόνα Της καὶ ἄφησε σὲ μένα τὴν παρηγορία καὶ εὐωδία Της, γιατί εὐωδίαζε γιὰ πολὺ καιρὸ τὸ μέρος αὐτὸ πού εἶχε πατήσει, ἐνθυμίζοντάς μου συνεχῶς τὴν μακαρίαν Της ὑπόσχεσι!»³³.

Μιᾶς γυναικός, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια, ἀρρώστησαν καὶ οἱ δύο κόρες της ἀπὸ μία σπάνια ἀσθένεια, πού τις ἔφερε παράλυσι καὶ καταστροφή ζωτικῶν ὀργάνων. Μαζὶ μὲ τὸν σύζυγό της καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ σὲ ἀναπηρικὰ καρότσια, πῆγαν νὰ λειτουργηθοῦν μία Κυριακὴ στὴν ἱστορικὴ Ἱερὰ Μονὴ Παναγίας Φανερωμένης στὸ Χιλιομόδι Κορινθίας, ὅπου ἡ ἐξαίσια θαυματουργὴ Θεομητορικὴ Εἰκόνα. Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας, ὁ πατέρας πῆρε τὰ παιδιὰ στὸ αὐτοκίνητο, ἀλλὰ ἡ μητέρα γονάτισε μπροστὰ στὸ θαυματουργὸ Εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, γιὰ νὰ προσευχηθῇ. Ἡ ὥρα περνοῦσε καὶ ἀνήσυχος ὁ ἄνδρας της ζήτησε ἀπὸ τὴς Μοναχὲς νὰ καλέσουν τὴν γυναῖκα του γιὰ νὰ ἀναχωρήσουν.

Μία Μοναχὴ τὴν πλησίασε καὶ τῆς πρότεινε νὰ σηκωθῇ γιὰ νὰ πάη στὰ παιδιὰ της πού τὴν περίμεναν. Καὶ τότε ἡ γυναῖκα συγ-

κλονισμένη, ἀπεκάλυψε ὅτι εἶχε μία θεία ἐπίσκεψι. Ἐνῶ ἔκανε τὰ παράπονά της στὴν Παναγία μας, μὲ τὸ ἀμείλικτο ἐρώτημα «γιατί καὶ τὰ δυὸ μου παιδιὰ;», εἶδε τὴν Παναγία Φανερωμένη νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ Εἰκόνισμά Της καὶ κινώντας τὴν ἄχραντη Κεφαλὴ Της τὴν ἄκουσε καθαρὰ νὰ λέγη: **«Τὸ δικό μου, γιατί;»!!!...**

Ἐκτοτε, ἡ γυναῖκα ἐκείνη οὐδέποτε εἶπε πλέον «γιατί», ἀλλὰ σήκωσε καὶ προφανῶς σηκώνει ἀγόγγυστα τὸν σταυρὸ πού τῆς χάρισε ὁ Κύριος³⁴.

Εἶθε, ἡ συναίσθησίς μας σχετικὰ μὲ τὶς δωρεές τῶν θείων Εἰκό-
νων νὰ ὠριμάζη καὶ ἡ ἀγάπη μας γιὰ τὸν Θεό, τὴν Παναγία καὶ
τοὺς Ἁγίους, μέσῳ τῶν θαυμαστῶν ἱερῶν Εἰκόνων Τους, νὰ καλ-
λιεργῆται καὶ νὰ αὐξάνη, γιὰ τὴν πνευματικὴ μας ὠφέλεια καὶ
πρόοδο, καὶ τὴν βίωσι τοῦ θαύματος τῆς σωτηρίας μας ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ. Ἀμήν!

1. Βλ. *Τὸ Ἀρχοντόπουλο τῆς Παραμυθιάς καὶ ὁ Ἅγιος Νεομάρτυς Ἀναστάσιος - Ἅγιοι ἐξ Ἀγαρηνῶν Α'*, ἔκδ. Σταυροπηγιακῆς καὶ Συνοδικῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Συμεῶν τοῦ Νέου Θεολόγου, Κάλαμος Ἀττικῆς 2005, σελ. 52-55· ἐπίσης, *Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Τόμος ΙΑ', Μὴν Νοέμβριος, ἔκδ. ε', Ἀθῆναι 1998, σελ. 537-538.
2. Βλ. *Τὸ Ἀρχοντόπουλο...*, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 56-64, 91-92· *Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς...*, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 538-539.
3. *Ὁ Μέγας Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, Τόμος Ι', Μὴν Ὀκτώβριος, ἔκδ. στ', Ἀθῆναι 2000, σελ. 226.
4. Αὐτόθι, σελ. 227.
5. Ψαλμ. ρμ' 5.
6. Πρβλ. Ἐβρ. α' 6.
7. Ἁγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς Ἐπισκόπου Ἀχρίδος, *Ἐκατὸν Πέντε Κεφάλαια περὶ Θαυμάτων (Κεφ. 40)*, στὸ *Ἐμπνευσμένα Κείμενα Ὁρθοδόξου Πνευματικότητος*, ἔκδ. «Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Θεσσαλονίκη 2007, σελ. 186.
8. Δοξαστικὸν Ἀποστίχων Μ. Ἐσπερινοῦ Σαββάτου, Ἦχος β', *Παρακλητικὴ ἤτοι Ὀκτώηχος ἡ Μεγάλη*, ἔκδ. οἶκος Βασιλείου Ρηγοπούλου, ἄ.χ., σελ. 191.
9. Κωνσταντίνου Κορναράκη, *Ἡ Θεολογία τῶν ἱερῶν Εἰκόνων κατὰ τὸν Ὅσιο Θεόδωρο τὸν Στουδίτη*, ἔκδ. Ἐπέκταση, Κατερίνη 1998, σελ. 203-204 (ὅπου καὶ οἱ σχετικὲς παραπομπὲς στὰ ἔργα τοῦ Ὁσίου).
10. Αὐτόθι, σελ. 207.
11. Αὐτόθι, σελ. 214 (Mansi τ. 13, στλ. 257D).
12. Κατὰ τὸν Ὅσιο Θεόδωρο, *«ἡ εἰκὼν εἶναι πάντοτε ἀνομοία τοῦ πρωτοτύπου ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν, εἶναι ὁμοία μὲ αὐτὸ ὡς πρὸς τὴν ὑπόστασιν καὶ τὸ ὄνομα. Εἰς τὰς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ παρίσταται ὄχι ἡ θεία ἢ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις Του, ἀλλὰ ἡ ὑπόστασις τοῦ ἐνσαρκωμένου Λόγου»* (Βλαδιμήρου Λόσκι, *Ἡ Θέα τοῦ Θεοῦ*, ἔκδ. Βασιλείου Ρηγοπούλου, Θεσσαλονίκη 1973, σελ. 181). Βλ. καὶ Κωνσταντίνου Κορναράκη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 227.
13. Ὁσίου Θεοδώρου Στουδίτου, *Ἀντιρρητικὸς Γ'*, PG τ. 99, στλ. 405B.
14. Κωνσταντίνου Κορναράκη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 234 (ὅπου καὶ οἱ παραπομπὲς στὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο καὶ τὸν Ὅσιο Θεόδωρο).
15. Αὐτόθι, σελ. 235.
16. Αὐτόθι, σελ. 236-237.
17. Δημητρίου Τσελεγγίδη, *Ἡ Θεολογία τῆς Εἰκόνας καὶ ἡ Ἀνθρωπολογικὴ Σημασία τῆς*, Διατριβὴ ἐπὶ Διδακτορία, Θεσσαλονίκη 1984, σελ. 158.
18. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Λόγος Πρῶτος Ἀπολογητικὸς Πρὸς τοὺς*

Διαβάλλοντας τὰς Ἁγίας Εἰκόνας, § ιθ', PG τ. 94, στλ. 1249D.

19. Αὐτόθι, § κ'.

20. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Λόγος Τρίτος Πρὸς τοὺς Διαβάλλοντας τὰς Ἁγίας Εἰκόνας*, § λδ', PG τ. 94, στλ. 1353.

21. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Λόγος Πρῶτος Ἀπολογητικὸς Πρὸς τοὺς Διαβάλλοντας τὰς Ἁγίας Εἰκόνας*, § κ', κα', PG τ. 94, στλ. 1252. Βλ. ἐπίσης Μάρκου Σιώτου, *Ἱστορία καὶ Θεολογία τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων*, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἀθήναι 1990, σελ. 216.

22. Leonid Ouspensky, «*Σκέψεις γιὰ τὸ μέλλον τῆς Εἰκονογραφίας*», περιοδ. «*Σύνορο*», Νο 36/Χειμῶνας 1965, σελ. 87.

23. *Περὶ Ἁγίου Πνεύματος*, Κεφ. ΙΗ', § με', PG τ. 32, στλ. 149CD (ΒΕΠΕΣ, τ. 52, σελ. 269).

24. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Λόγος Τρίτος Πρὸς τοὺς Διαβάλλοντας τὰς Ἁγίας Εἰκόνας*, § μα', PG τ. 94, στλ. 1356.

25. *Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου*, Mansi τ. 12, στλ. 1090C· Βλ. καὶ Δημητρίου Τσελεγγίδη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 160.

26. *Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου*, Mansi τ. 13, στλ. 225A· Βλ. καὶ Δημητρίου Τσελεγγίδη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 161.

27. Ἁγίου Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ, *Λόγος Τρίτος Πρὸς τοὺς Διαβάλλοντας τὰς Ἁγίας Εἰκόνας*, § λγ', PG τ. 94, στλ. 1352D· Βλ. καὶ Δημητρίου Τσελεγγίδη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 165.

28. *Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου*, Mansi τ. 13, στλ. 125BC· Βλ. καὶ Δημητρίου Τσελεγγίδη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 165.

29. Δημητρίου Τσελεγγίδη, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 167 (ὅπου καὶ Πατερικὲς καὶ Συνοδικὲς παραπομπές).

30. Μάρκου Σιώτου, ἔνθ' ἄνωτ., σελ. 203-204.

31. Αὐτόθι, σελ. 204.

32. Αὐτόθι, σελ. 81-86.

33. Βλ. Ἀρχιμ. Θεοφυλάκτου Μαρινάκη, *Θαυματοουργὲς Εἰκόνες τῆς Παναγίας στὸ Ἅγιον Ὄρος*, ἐκδ. β', Θεσσαλονίκη 2001, σελ. 279-280.

34. Βλ. *Ἱερὰ Πατριαρχικὴ Μονὴ Παναγίας Φανερωμένης Χιλιομοδίου (Κορινθίας)*, Χιλιομόδι 2010, σελ. 25-26.